

Жеке тұлғаның қалыптасуы
және әлеуметтену
факторлары

Жоспар

1. Жеке тұлға туралы түсінік.
2. Жеке тұлға дамуы туралы теориялар
3. Жеке тұлға дамуына әсер ететін факторлар.
4. Жеке тұлға дамуындағы іс-әрекет пен қарым-қатынастың алатын орны.

Индивид - биологиялық тіршілік иесі, барлық адамдар тумысынан индивид болып табылады.

Тұлға - өзіне биологиялық және әлеуметтік қасиеттер мен сапаларды меңгерген адам.

Даралық - бір адамды басқа адамнан ерекше көрсетіп тұратын интеллектуалдық, еріктік, моральдық, әлеуметтік және тағы басқа қасиеттерінің жиынтығы.

Тұлғаның қалыптасуы – барлық факторлардың (экологиялық, экономикалық, әлеуметтік, биологиялық және т.б.) әсерінен индивидтің тұлғаға айналу процесі.

Тұлғаның дамуы - адамның ағзасындағы сандық және сапалық өлшемдердің өзгеру процесі.

Тұлғаның тәрбиеленуі - тұлғаның аға ұрпақтың әлеуметтік тәжірибелерін меңгеру процесі.

Адам даму субъектісі ретінде

Адам дамуының ерекшеліктері

Б
и
о
л
о
г
и
я
л
ы
қ

Ә
л
е
у
м
е
т
т
і
к

Нәрестелік шақ

Мектеп алды балалық шақ

Мектепке дейінгі балалық шақ

Кіші мектеп жасы

Жасөспірімдік шақ

Жастық шақ

Ересектік шақ

Адам дамуының кезеңдері

ТҰЛҒАНЫҢ ДАМУЫ ТУРАЛЫ ТЕОРИЯЛАР

Биологизаторлық теория - адам ол биологиялық тіршілік иесі. Тұлғаның рухани қасиеттері табиғи негізде қалыптасады, даму және мінез-құлық туа біткен қажеттілік. Қажеттілік пен қызығушылық инстинкттермен, сыртқы талаптармен анықталады. Тәрбие табиғи дамуды жылдамдатады немесе тежейді.

Әлеуметтік теория - Адам биологиялық тіршілік иесі ретінде дүниеге келеді, бірақ өмір сүру барысында ортаның әсерінен әлеуметтенеді. Тұлға қалыптасуында негізгі фактор - әлеуметтік фактор. Тәрбие ортаның ықпалын реттеуге бағытталады.

Биоәлеуметтік теория - адам биологиялық және әлеуметтік тіршілік иесі: психикалық процестер (қабылдау, ойлау, сезіну және т.б.) биологиялық сипатқа ие, ал бағыттылық, қабілеттіліктер объективті және арнайы ұйымдастырылған әлеуметтік орта әсеріне байланысты. Бұл көзқарас өзін-өзі тәрбиелеу мен іс-әрекеттің ролінің маңызын төмендетеді.

Адамның жеке тұлға болып қалыптасуына әсер ететін факторлар

ОРТАНЫҢ ТҰЛҒА ДАМУЫНА ӘСЕРІ

ТҰҚЫМҚУАЛАУШЫЛЫҚТЫҢ ТҰЛҒА ДАМУЫНА ӘСЕРІ

Тұқымқуалаушылық - ата-анадан ген арқылы берілетін физиологиялық, дене ерекшеліктері және белгілі бір нышандар.

Тұқымқуалаушылық

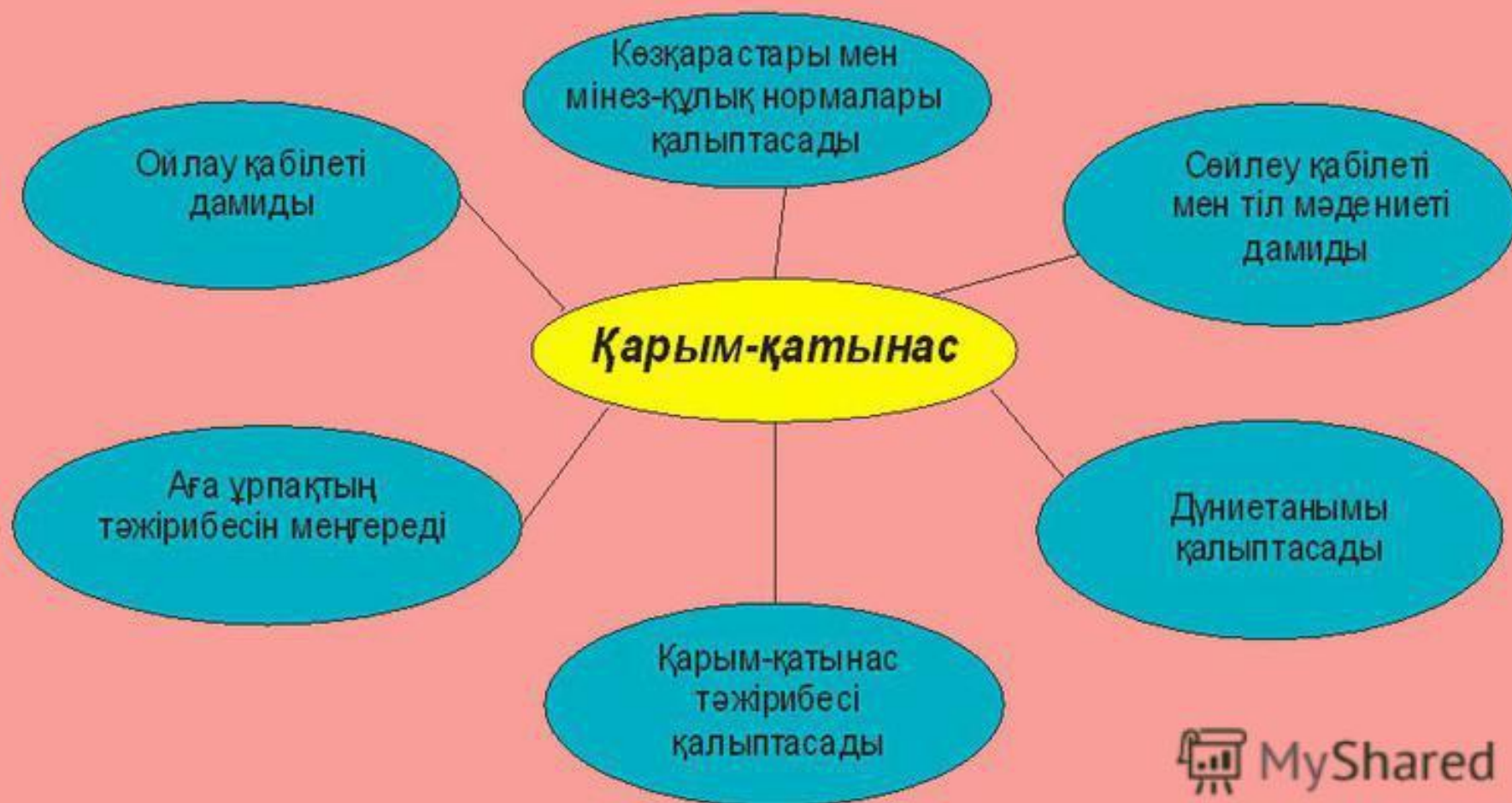
Дене ерекшеліктері:
- сыртқы нәсілдік белгі;
- тері, шашы және көзінің түсі;
- бет әлпеті.

Физиологиялық ерекшеліктер:
- қан тобы мен резус-фактор;
- зат алмасу формалары;
- ағзада ақуыз үйлесімділігі.

Белгілі бір әрекетке бейімділікті айқындайтын нышандар

ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСТЫҢ ТҰЛҒА ДАМУЫНДАҒЫ ОРНЫ

Қарым-қатынас - екі немесе бірнеше адамның арасындағы өзара әрекеттесу, оның барысында ақпарат алмасу жүреді.

Қорыта келгенде туған сәби әлі тұлға емес. Ол тек қана индивид. Ол адам тегінің өкілі.

Қандайда бір қоғамда адамның әлеуметтік жүйедегі орны бар. Ал қоғамның адамға белгілі бір талап қоюы оның әлеуметтік рөлінің мазмұны, мәнін құрайды